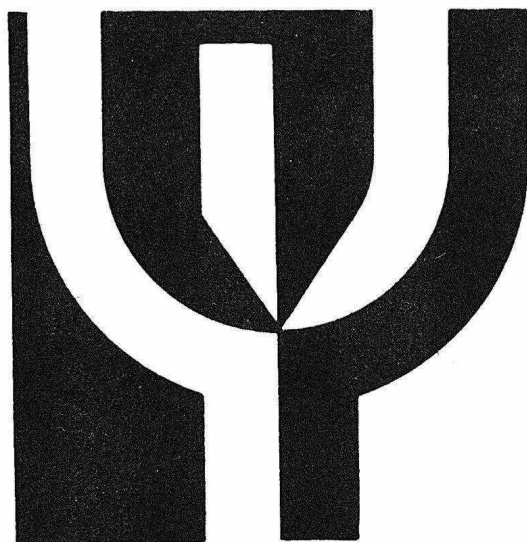

PSYCHOLOGICKÝ ÚSTAV ČSAV

BULLETIN PsÚ

Bibliografický zpravodaj

P R A H A

Č e s k o s l o v e n s k á a k a d e m i e v ě d
P s y c h o l o g i c k ý ú s t a v
P r a h a

B U L L E T I N
B i b l i o g r a f i c k ý z p r a v o d a j

č. 1

P r a h a 1 9 8 9

PUBLIKAČNÍ ČINNOST PRACOVNÍKŮ

PSYCHOLOGICKÉHO ÚSTAVU ČSAV

za rok

1 9 8 8

I. M O N O G R A F I E

A. JEDINÝ AUTOR

1. BLAHUŠ, P.: K metodologii použití statistických metod v psychologii. Studie CSAV 3.88, Praha, Academia 1988, 126 s.

Teoreticko-metodologický rozbor otázek správného použití matematicko-statistických metod ve společensko-vědním výzkumu, zvl. v psychologii a pedagogice. Návrh ucelené systémové koncepce jak k aplikacím ve výzkumné praxi přistupovat, pokus o formulaci obecné "teorie aplikace" statistiky.

B. SPOLUAUTOR

2. SEDLÁKOVÁ, M. - Beneš, M. - Procházka, V.: Působení vzhledu architektonických děl na člověka. Díl 1., 2. Praha, Výzk. ústav výst. a archit. 1988. 162 s.

Percepce architektonických děl: výsledky empirického šetření 21 objektů naší současné výstavby, naměřené u souboru vysokoškoláků-architektů i nearchitektů. Použité metody: asociační experiment, klasifikace objektů výstavby, sémantický diferenciál. Analýza inter-individuálních i skupinových rozdílů v percepce a hodnocení architektonických děl.

III. S B O R N Í K Y

3. KODÝM, M. - BLAŽEK, V./ed./: Psychological Development and Personality Formative Processes. Proceedings of the 5th Prague International Conference, Prague, July 7-12.1986. Praha, Academia 1988. 394 s.

Ve sborníku jsou zahrnuty referáty účastníků 5.pražské mezinárodní konference, které byly předneseny na téma: psychický vývoj a procesy formování osobnosti.

IV. V Ě D E C K Ě _ S T U D I E

A. VE SBORNÍCÍCH

4. BLAHUŠ, P.: Místo testů a teorie testů v řízení tréninku.
In: Vybrané otázky využití motorických testů ve vrcholovém sportu. Red. M. Ejem. Praha, ÚV ČSTV 1988, s. 18-30.

Vymezení základních problémových okruhů v problematice řízení tréninku. Testy jako zdroj informací v tomto systému řízení. Hlavní úkoly testů jako zdrojů informace pro řízení tréninku. Hlavní úkoly statistické teorie testů jako nástroje na zpracování informací z testů pro potřeby řízení tréninku.

5. Huml, K. - BLAHUŠ, P.: Analýza dat a strukturní datové banky. In: Krystalochemie a výzkum nových materiálů. Red. V. Petříček. Olomouc, Universita Palackého 1988, s. 131-134.

6. Brůžek, J. - Hajniš, K. - Tláskal, P. - BLAŽEK, V.: Secular trends of cephalic dimensions in Czech infants.
In: Actas do 5. Congresso da Sociedade Europeia de Antropologia. Vol. 1. Lisboa 1988, str. 223-230.

Popis sekulárních změn hlavových rozměrů českých dětí v prvním roce života.

7. KEBZA, V. - Panenka, V.: On the role of self-concept in the formation of individual consciousness. In: Psychological Development and Personality Formative Processes. Proceedings of the 5th Prague International conference, Prague, July 7-12. 1986. Prague, Academia 1988, s. 366-367.

Příspěvek zpracovává hlavní psychologická východiska utváření individuálního vědomí se zvláštním zřetelem k úloze sebepojetí, jakožto specifické složky individuálního vědomí člověka.

8. KODÝM, M.: Closing Adress. In: Psychological Development and Personality Formative Processes. Proceedings of the 5th Prague International Conference, Prague, July 7-12, 1986. Prague, Academia 1988, s. 385-394.

Profesor M. Kodým, předseda 5. pražské mezinárodní konference, zhodnotil průběh konference a poděkoval za jednotlivá vystoupení významných československých i zahraničních psychologů a zhodnotil práci v jednotlivých sekcích.

9. KODÝM, M.: Introductory Paper adress. In: Psychological Development and Personality Formative Processes. Proceedings of the 5th Prague International Conference, Prague, July 7-12, 1986. Prague, Academia 1988, s. 13-26.

V úvodním vystoupení prof. M. Kodým zhodnotil poslání konference, která je jednou z forem prezentace nových poznatků československých a zahraničních psychologů v oblasti psychického vývoje a utváření osobnosti, a podal informace o zaměření jednotlivých sekcí.

10. KODÝM, M.: Psichologičeskije osnovy i metody formirovanija ličnosti i kollektiva kak sredstvo uskoženija socialnoekonomičeskovo razvitija. In: Aktualnyje problemy perestrojki v SSSR i ČSSR i obščestvenyje nauki. Moskva, AN SSSR 1988.

Sociálně ekonomický rozvoj socialistické společnosti klade na psychologii nové náročné požadavky. To stimuluje vytýčení nových úkolů psychologie, zejména z hlediska utváření tvůrčí osobnosti a pracovních kolektivů. Vypracovávají se formativní psychologické metody, které jsou ve stati popsány. Jejich praktické uplatňování vede ke změnám v povaze a funkci psychologie: přestává být vědou akademickou, stává se vědou normativní.

11. KODÝM, M.: Výchovná práce s talentovanými studenty. In: Péče o nadané a talentované studenty. Praha, Ped. fak. UK 1988.

Po tematickém úvodu je ve stati analyzována práce s talenty na vysoké škole. Je zdůrazněna veliká úloha učitelů a atmosféry v kolektivu, v němž probíhá příprava budoucíh odborníků. Prostředkem výběru a výchovy talentů jsou vědecké kroužky a soutěživost v rámci studentské odborné a vědecké činnosti /SVOČ/.

12. KODÝM, M. - BLAHOŠ, P. - HRÁBKOVÁ, L. - KVAPIL, J.: K možnosti předskazání a rozvoje sportovních úspěchů jako ukazatele budoucího talentu. In: Psychological Development and Personality Formative Processes. Proceedings of the 5th Prague International Conference, Prague, July 7-12, 1986. Prague, Academia 1988, s. 332-333.

V empirickém výzkumu se ověřovala možnost predikce úspěšnosti jako empirického ukazatele budoucího talentu v házené na základě pohybových testů a ukazatelů rodinného prostředí házenkářů.

13. KODÝM, M.: - KEBZA, V.: On Some Terminological Problems in Contemporary Psychological Conception of Gift, Abilities and Talent. In: Psychological Development and Personality Formative Processes. Proceedings of the 5th Prague International Conference, Prague, July 7-12, 1986. Prague, Academia 1988, s. 368-370 .

Autoři předkládají koncepci terminologického a teoreticko-metodologického rozlišení ústředních pojmů v rámci psychologického výzkumu nadání, schopností a talentu.

14. KOTÁSKOVÁ, J.: Longitudinal and cross-sectional evidence of environmental contexts of socialization. In: Third European Conference on Developmental Psychology. Abstracts. Budapest, Inter. Society for the Study of Behav. Develop. 1988, s.9.

Abstrakt referátu předneseném v Budapešti, v červnu 1988 shrnuje výsledky longitudinálního výzkumu socializačního procesu v ČSSR, dokumentované v oblasti antecedence morální zralosti, externality a sociální adaptovanosti ve školním věku a adolescenci.

15. KOTÁSKOVÁ, J.: Maskulinní a femininní role v dětství, dospívání a dospělosti. In: Příprava dětí a mládeže na manželstvo a rodičovstvo. Sborník Čs. sociologické společnosti ČSAV, Praha, Čs. sociol. spol. 1988, s. 110-113.

Shrnuty poznatky o sociálním učení, zvl. učení se rolím v různých fázích ontogenese. Uvedeny výsledky dvou výzkumů potvrzujících generační posuny v procesu osvojování maskulinní role chlapců a role otců.

16. KREJČÍ, P.: Pracovní podmínky a jejich význam pro aktivizaci lidského činitele. In: Sociologický výzkum po provozních pracovnících železniční dopravy. Závěrečná zpráva, DT ČSVTS Pardubice, VÚŽ Praha, srpen 1988. Praha, Výzkum. ústav železniční 1988, s.12-16.

Působení objektivních a subjektivních podmínek na pracovní aktivitu a motivaci. Podmíněnost působení pracovních podmínek na pracovní činnost. Nezbytnost zohledňování pracovních podmínek v souvislosti s aktivizací pracovníků. Úkoly psychologické vědy.

17. KREJČÍ, P.: Psychologické služby pro řízení sociálního rozvoje. In: ASR a inovace v řízení soc. rozvoje, DT ČSVTS Praha, listopad 1988, Praha, Dům techniky ČSVTS 1988, s.165-169.

Potřeba vytvoření systému sociologických a psychologických služeb pracovním kolektivům. Zkušenosti a dokumenty ze soc. zemí. Koncepce služby soc. rozvoje pracovních kolektivů v SSSR. Úloha psychologie při řízení soc. procesů v pracovních kolektivech.

18. KUČERA, M.: The case of Georges Politzer /1903-1942/. In: Psychological Development and Personality Formative Processes. Proceedings of the 5th Prague International Conference, Prague, July 7-12, 1986. Prague, Academia 1988, s.334-336.

Formulace několika typů interpretace života a díla francouzského marxistického psychologa a filozofa.

19. LANGOVÁ, M.: Teacher's expectation influence on pupil's development. In: Psychological Development and Personality Formative Processes. Proceedings of the 5th Prague International Conference, Prague, July 7-12, 1986. Prague, Academia 1988, s.296-297.

Referát o vlivu očekávání učitele na rozvoj osobnosti žáků.

20. LINHART, J.: Aktivita subjektu, tvořivost a dialektické myšlení. In: Materialistická dialektika jako základ nového typu racionality. Praha, Ústav pro filozofii a sociologii ČSAV, 1988.

Na podkladě systému materialistické dialektiky autor analyzuje podmínky rozvoje aktivity subjektu a jeho tvořivosti.

21. LINHART, J.: The Development of Man and the Theory of Functional Systems. In: Proceedings of the International Symposium Evolutionary Biology Theory and Practice. Plzeň, Czechoslovakia, 22.-27.8.1988.

Autor podává rozbor determinujících činitelů psychického vývoje člověka z hlediska humanitárního a přírodovědeckého přístupu. Objasňuje vznik funkčních systémů a jejich hierarchickou organizaci.

22. LINHART, J.: Dialektika psychosociální formy pohybu hmoty. In: J. Zeman a kol.: Formy pohybu hmoty a současná věda. Praha, Ústav pro filozofii a sociologii ČSAV 1988, s. 1-65.- Studie, 1988, č. 2, 2. část.

Autor podává novou koncepci psychosociální formy pohybu hmoty se zřetelem k Engelově teorii základních forem pohybu. Teoretické závěry vyvozuje na podkladě rozsáhlých psychologických výzkumů.

23. LINHART, J.: System and Evolutionary Approach Applied to Complex Research of Man and to Psychological Diagnostics. In: Proceedings of the International Symposium Evolutionary Biology Theory and Practice, Plzeň Czechoslovakia, 22.-27. 8.1988.

Podána analýza vývojového přístupu v komplexním výzkumu člověka; zároveň je objasněn význam heuristických programů v diagnostice psychického vývoje člověka.

24. LINHART, J.: The theoretical system of psychology and the principle of reflection. In: Psychological Development and Personality Formative Processes. Proceedings of the 5th Prague International Conference, Prague, July 7-12, 1986. Prague, Academia 1988, s.58-63.

Autor podává návrh teoretického systému psychologie na podkladě principu odrazu a kategorie činnosti se zřetelem k hlavním principům dialektického materialismu.

25. LINHART, J. - KEBZA, V.: Relationships between sensual and rational knowledge in creative activity. In: Psychological Development and Personality Formative Processes. Proceedings of the 5th Prague International Conference, Prague, July 7-12, 1986. Prague, Academia 1988, s. 191-193.

Na podkladě marxistické koncepce tvořivé činnosti a původních výzkumů jsou objasňovány dialektické vztahy mezi senzuelním a racionálním poznáním.

26. LINHART, J. - Medzihorský, Š.: Využití heuristických programů v metodách ASU v psychologické diagnostice. In: Psychológia efektívneho vedenia ľudí pri práci. Bratislava, Dom techniky ČSVTS 1988.

Je objasněn význam modelu ASU a heuristických programů v diagnostice kognitivního vývoje člověka.

27. MOULISOVÁ, M.: Social'nyje processy v različnyh trudo-
dovyh gruppach. In: Psychological Development and
Personality Formative Processes. Proceedings of the
5th Prague International Conference, Prague, July
7-12, 1986. Prague, Academia 1988, s.309-310.

Byly sledovány 3 druhy sociálních procesů existující v pracovních skupinách - sociálněpsychologické prostředky působení skupiny na člena v různých pracovních situacích, vybrané aspekty sociálně psychologického klimatu v pracovních skupinách a vliv skupin na vybrané pracovní hodnoty členů. Tyto procesy byly významně ovlivněny různými charakteristikami pracovních skupin.

29. MYŠKOVÁ, J.: Parents' attitudes and moral maturity
in maladapted individuals. In: Third European
Conference on Developmental Psychology. Abstracts.
Budapest, Inter. Society for the Study of Behav.
Develop. 1988.

Práce je zaměřena na diferenciaci v rodinném prostředí deseti až dvanáctiletých dobře adaptovaných maladaptovaných chlapců, navštěvujících základní školy v Praze, a na vztah mezi percipovaným prostředím a zralostí morálního usuzování těchto chlapců. Jako stěžejní techniky jsou zde použity: Čápův v Dotazník způsobu výchovy v rodině a Kotáskové Test morální zralosti osobnosti.

30. NOVÁČKOVÁ, J.: To be a boy or a girl - what does it mean for academic achievement? Poster.

In: Third European Conference on Developmental Psychology, Budapest, June 15-19, 1988. Abstracts. Budapest, Inter. Society for Study of Behav. Develop. 1988.

Poster prezentoval data o odlišné frekvenci stupňů školní zralosti u chlapců a dívek včetně rozdílné vázanosti dosažení školní zralosti na věk. Dále obsahoval údaje o rozdílech ve školní úspěšnosti včetně srovnání v rámci dvou výukových koncepcí. Prezentovaná byla i odlišná validita metod vzhledem ke školnímu prospěchu u chlapců a dívek.

-
31. SEDLÁKOVÁ, M.: Příspěvek k modelování přirozené inteligence prostřednictvím inteligence umělé. In: Sborník prací ze semináře Rady stálého semináře při ČSAV, Lenna 25.-26.10.1988. Praha, Ústav pro filozofii a sociologii ČSAV 1988.

Srovnání přirozené a umělé inteligence; filozofická paradigmata studia inteligence člověka. Determinace myšlenkového výkonu; úloha syntaktických a logických struktur v myšlení. Meze možností modelovat přirozenou inteligenci prostřednictvím inteligence umělé.

-
32. SEDLÁKOVÁ, M.: Studium prostředí v psychologii. In: Člověk a tvorba prostředí. Praha, Čs. psychol. společnost při ČSAV 1988.

Pojetí prostředí v psychologii. Historie, teoretická východiska i charakter výzkumných projektů v ekologické a environmentální psychologii i v psychologii architektury.

B. V ODBORNÝCH ČASOPISECH

33. Bedrnová, E. - VELEHRADSKÝ, A.: Společenská angažovanost a aktuální úkoly psychologie práce. Teorie socialismu, 1988, č.5.

Postavení psychologie ve společenských vědách a jejich význam v sociálně ekonomické přestavbě společnosti. Vznik psychologie práce a historický vývoj utváření jejího poznatkového systému. Společenské funkce psychologie práce. Odraz společenského bytí a vědomí v psychické regulaci pracovní činnosti. Úkoly psychologie práce při realizaci strategie urychlení sociálně ekonomického rozvoje socialistické společnosti.

34. BLAHUŠ, P.: Factor analysis in longitudinal research. Acta Univ. Carol. Gymnica 24, 1988, č.1, s.21-33.

Podrobnější analýza problému longitudinální faktorové analýzy. Další příklady ze sportovní antropometrie a psychologie. Návrhy na vhodný postup.

35. BLAHUŠ, P.: Faktorová analýza vývojových dat. Teor. Praxe těl. Vých., 36, 1988, č.3, s.169-176.

Problematika a příklady použití faktorové analýzy na vývojová a růstová data. Těžiště problému je nemožnost dodržet matematický předpoklad o nekorelovanosti regresních reziduí /tzv. jedinečností/. Možnost jeho překonání pomocí analýzy kovariančních struktur.

36. BLAHUŠ, P.: Metodologické otázky zjišťování příčinných vztahů pomocí statistických metod. Teor. Praxetěl. Vých., 36, 1988, č.4, s. 238-244.

Možnosti vyjádření kauzálních vztahů ve společensko-vědním výzkumu. Podmínky kauzálního vztahu a jejich splnění při použití statistických metod.

37. BLAHUŠ, P.: Statistické vztahy v různých typech výzkumů. Teor. Praxe těl. Vých. 36, 1988, č.7, s.438-442.

Klasifikace druhů vztahů a zákonitostí ve výzkumu společenských věd z metodologického hlediska /koexistence, sukcese, kauzalita a příbuzné otázky/. Možnosti zachycení různých druhů vztahů a zákonitostí pomocí statistických metod ve výzkumu.

38. BLAŽEK, V. - Brůžek, J. - Hajniš, K.: Využití výsledků z výzkumů dětí v ČSSR s poznámkami k tvorbě a využívání norem. Sborník Čs. spol. antrop. Brno 1988, s. 12-13.

Možnosti a limity tvorby a využívání antropometrických norem na základě zkušeností se zpracováním dat z rozsáhlého výzkumu čs. dětí.

39. BLAŽEK, V. - Doležal, A. - Titlbachová, S. - Šoustal, K. - Vančata, V.: Využití metod numerické taxonomie pro stanovení kategorií pánve. Sborník Čs. spol. antrop. Brno 1988, s. 3-5.

Popis postupu stanovení kategorií pánve pomocí klastrové a diskriminační analýzy v rámci výzkumu pražských těhotných žen.

40. Brůžek, J. - Hajniš, K. - Tláskal, P. - BLAŽEK, V. - Krásničanová, H.: Sekulární trend a debrachycephalizace českých dětí v prvním roce života. Čs. pediatrie, 1988, č.5.

Popis sekulárních změn hlavových rozměrů českých dětí v prvním roce života se zaměřením na změny tvaru mozkovny a diskusi jejich možných příčin.

41. BOKOROVÁ, V.: Význam ego-struktur v psychické a sociální regulaci. Čs. Psychol. 32, 1988, č.2, s.132-142.

V článku je sledována úloha lidského já v psychickém řízení činností člověka a vliv sociálních faktorů na utváření ego-struktur, zejména sebepojetí, které působí na vývoj osobnosti. Jsou zde naznačeny důsledky, které vyplývají z těchto skutečností pro pojetí a praxi sociálního řízení.

42. Hajniš, K. - BLAŽEK, V. - Brůžek, J.: Informace o výzkumu "Růst českých a slovenských dětí a mládeže". Sborník Čs. spol. antrop. Brno 1988, s. 9.

Charakteristika, popis a význam uskutečněného rozsáhlého antropometrického výzkumu československých dětí ve věku 1,5 až 15 let.

43. KODÝM, M.: K postavení člověka v soudobé vědeckotechnické revoluci a úkoly psychologie. Čs. Psychol., 32, 1988, č.2, s.93-96.

Autor ve svém článku shrnuje hlavní úkoly, které musí psychologie splnit, aby ovlivnila a usnadnila postavení člověka v soudobé vědeckotechnické revoluci

a zdůrazňuje, že v posledních letech dochází k významnému rozvoji psychologie, která přestává být "akademickou" vědou a stále více se stává vědou formativní, napomáhající přetvářet člověka, formovat jeho vědomí a uvědomění.

44. KODÝM, M.: Kategoriální systém psychologie a postavení schopností. Čs. Psychol., 32, 1988, č.6, s. 487-494.

Současná marxistická psychologie usiluje o vybudování kategoriálního systému, který umožňuje integrovaně pohlížet na psychické jevy a zároveň vede k hlubokému proniknutí do podstaty každého psychického jevu a poznání jeho vývojových determinant. V článku je podána definice a shrnutí základních kategorií. Hlavní část je věnována postavení schopností v kategoriálním systému psychologie. V současné psychologii je patrný zvýšený zájem o problematiku schopností. Vyplývá to z požadavků vědeckotechnického rozvoje, kdy jsou kladeny stále vyšší nároky na zdatnost a výkonnost člověka, na úroveň činnosti všech lidí.

45. KODÝM, M.: Úvodní slovo k interdisciplinární konferenci "Interpretační procesy". Čs. Psychol., 32, 1988, č.1, s.2-3.

Úvodní slovo, přednesené na konferenci "Interpretační procesy" v Praze v červnu 1987, shrnuje hlavní body jednání, vyzdvihuje aktuálnost problematiky a cíle marxistické teorie interpretace.

46. KO DŮM, M.: Zu einigen Problemem der Gegenwärtigen psychologischen Theorie der Tätigkeiten. Studia Psychologica, 30, 1988, č.4, s.301-307.

Článek podává přehled koncepcí schopností, nadání a talentu v současné psychologii. Zdůrazňuje, že jasná a přesná definice a specifikace základních termínů je první fází řešení jakéhokoliv vědeckého problému. Autor poukazuje na hlavní rozdíly v termínech a přispívá k jejich přijatelnému řešení.

47. KRCHOVÁ, I.: Mezioborová konference Interpretační procesy - stručná charakteristika jednání v jednotlivých sekcích. Čs. Psychol., 32, 1988, č.1, s.74-76.

Příspěvek charakterizuje průběh jednání mezioborové konference Interpretační procesy, která se konala 1.-5.6.1987 v Praze. Jednání probíhalo v devíti sekcích a v pěti dílnách. Příspěvek upozorňuje na některé referáty, tak aby byla nastíněna širší problematika řešené v jednotlivých sekcích.

48. KUČERA, M.: Mládež v řeči příkladu. Čs. Psychol., 32, 1988, č.4, s. 292-303.

Rozbor novinových výstřižků na heslo " Čs. mládež " z konce r.1985. Analýza společenského diskursu zejména na téma " špatný příklad dospělých ", jak vystupuje v novinové řeči a co tím zprostředkovaně vypovídá o řeči ve výchovné praxi.

49. KUČERA, M.: Politzerovský syndrom a možnosti jeho terapie. Čs. Psychol., 32, 1988, č. 2, s. 164-169.

Současný stav dějin recepce díla francouzského marxistického psychologa a metodologické problémy s tím spojené. Obecněji problematika psaní biografie vědce a dějiny vědy.

50. KUČERA, M.: Psychologický pojem běžné a odborné řeči vychovatele. Čs. Psychol., 32, 1988, č. 1, s. 49-54.

Referát přetištěný z konference Interpretací procesy /Praha, 1.-5.6.1987/. Metodologická "etuda" s pojmy imitace a identifikace, ilustrující interpretační alternativu v psychologii, založenou W. Diltheyem a rozvíjenou pod Wittgensteinovým vlivem např. současným "sociálním konstruktivismem".

51. LINHART, J.: Impact of february 1948 for the development of czechoslovak psychology. Studia psychologica, 30, 1988, č. 1, s. 3-6.

Na podkladě historické analýzy autor ukazuje na význam politických událostí v únoru 1948 pro vývoj československé psychologie.

52. LINHART, J.: Rozvoj aktivity subjektu a komplexní výzkum člověka. Nová mysl, 1988, č. 12, s. 28-40.

Autor objasňuje filozofické, společenské a politické aspekty rozvoje aktivity člověka na podkladě nových výsledků jeho komplexního výzkumu.

53. LINHART, J.: Vědy o člověku, zlidštvování výroby a techniky v socialismu. Filozofický časopis, 36, 1988, č.3, s.380-389.

Výsledky komplexního výzkumu člověka jsou důležitou podmínkou humanizace techniky a výroby v naší společnosti.

54. MARTÍNKOVÁ, M.: K výsledkům výzkumu některých aspektů rodinných rolí. Čs. Psychol., 32, 1988, č.2, s.107-117.

Článek přináší vybrané výsledky výzkumu sociálně psychologického výzkumu rodinných rolí ve 120 tzv. neproblémových rodinách v ČR.

55. MOULISOVÁ, M.: Sociálněpsychologické aspekty pracovní hodnotové aktivizace mladých pracovníků. Impuls, č.4, 1988.

Potenciální vliv zapojení do sociálního kontextu pracovních skupin na rozvoj pracovní hodnotové aktivizace mladých pracovníků. Vymezení specifiky mladých pracovníků a diferencovanost skupin pracujících mládeže ve vztahu k ovlivňování jejich hodnot. Problematika pracovních skupin z hlediska úrovně jejich rozvoje. Sebepercepce postavení mladých pracovníků v pracovní skupině. Doporučení k pracovní stimulaci a aktivizaci mladých pracovníků.

56. NOVÁČKOVÁ, J.: Podíl jednotlivých psychologických metod užitých při předškolních prohlídkách na predikci školní úspěšnosti dítěte. Čs. Psychol., 32, 1988, č. 2, s. 117-125.

Postupnou regresní analýzou jsme u všech metod užitých při posouzení školní zralosti získali údaje o podílu každé jednotlivé metody na správné predikci školního prospěchu / longitudinálně sledovaný vzorek 293 dětí od předškolních prohlídek až do konce 8. třídy/. Zjistili jsme, že jednotlivé metody mají odlišnou predikční validitu u chlapců a u dívek. Analýza efektivnosti metod je východiskem pro inovaci postupů diagnostiky škol. zralosti.

57. VELEHRADSKÝ, A.: Psychologické problémy řízení v přestavbě hospodářského mechanismu. Čs. Psychol., 32, 1988, č. 6, s. 484-486.

Psychologické determinanty řízení sociálních procesů. Úloha osobnosti vedoucího pracovníka. Změny subjektoobjektových vztahů v řízení. Změny vřídící činnosti probíhají jako sociální procesy. Problematika prostředků a metod jejich řízení. Řídící činnost jako činnost společná, kolektivní subjekt řízení. Řízení rozvoje osobnosti jako součást řízení sociálních procesů. Problémy souladu mezi společenským a individuálním vědomím. Úkoly psychologie práce dané společenskými požadavky zejména ve vztahu k řízení sociálních procesů a řešení psychologické problematiky jako subjektu a objektu.

V. VÝZKUMNÉ ZPRÁVY A STUDIJNÍ MATERIÁLY

A. VÝZKUMNÉ ZPRÁVY

58. BOKOROVÁ, V.: Úloha regulačních a autoregulačních aktivit v sociálních procesech pracovního začleňování. Podkladový materiál pro teoreticko-analytickou studii Kontrolovatelné etapy řešení DŮ SPZV IX-10-5/03. Praha, Psychol. ústav ČSAV 1988.

Studie se zabývá pracovním začleňováním jako specifickou úkolovou situací, která v závislosti na vnějších i vnitřních podmínkách konkrétního jedince může působit jako zátěžová, nebo stresogenní. Zvláštní pozornost je věnována vědomému sebeřízení jako významné vnitřní podmínce podmiňující úspěšnost pracovního začlenění a umožňující seberozvíjení osobnosti. Nejde pouze o volné úsilí, ale řadu dílčích autoregulačních procesů, které jsou zde blíže specifikovány. Závěrem jsou uvedeny praktická doporučení pro využití uvedených poznatků.

59. MARTINKOVÁ, M.: K některým sociálně psychologickým aspektům začleňování se jedince do sociální skupiny. Podkladová studie pro teoreticko-analytickou studii Kontrolovatelné etapy DŮ SPZV IX-10-5/3. Praha, Psychol. ústav 1988.

Studie se zabývá začleňováním se jedince do skupin a v této souvislosti upozorňuje na problematiku sociálních rolí. Pozornost je věnována také sociálním rolím náležejícím jedincům příslušného pohlaví, vývoji těchto rolí a jejich dopadu nejen na život v rámci rodiny, ale i ve skupině pracovní.

60. MOULISOVÁ, M.: Význam pracovních skupin pro začleňování. Studie je součástí teoreticko-analytické studie DÚ SPZV IX-10-5/03 s názvem " Sociální determinace, sociální zprostředkovanost a psychická regulace společné činnosti mladých pracovníků", a má název "Psychologická východiska začleňování mládeže do pracovních kolektivů". Praha, Psychol. ústav ČSAV 1988.

Posouzení možnosti pracovních skupin a kolektivů působit na rozvoj osobnosti, zejména mladých pracovníků. Problematika pracovních skupin a pracovních kolektivů, z psychologického hlediska. Sledování vybraných sociálních procesů v pracovních skupinách ve vztahu k některým významným charakteristikám pracovních skupin, a se zvláštní pozorností k mladým pracovníkům.

61. VELEHRADSKÝ, A. a kol.: Psychologická východiska začleňování mládeže do pracovních kolektivů. Teoreticko-analytická studie Kontrolovatelné etapy řešení DÚ SPZV IX-10-5/03. Praha, Psychol. ústav ČSAV 1988.

Začleňování mládeže do pracovních kolektivů jako sociální proces. Psychologická analýza jeho základních determinant. Obecná charakteristika přístupů ~~psychologie~~ k řízení sociálních procesů pracovního začleňování. Psychologické souvislosti řízení sociálních procesů začleňování mládeže do pracovních kolektivů. Působení vybraných podmínek v sociálních skupinách na procesy pracovního začleňování a jejich řízení. Možnosti optimalizace postupů začleňování mladých pracovníků do pracovních kolektivů.

B. STUDIJNÍ MATERIÁLY

62. BLAHOŠ, P.-HRUBÝ, J.-PAICHL, J: GEKOFA - generalizovaná konfirmativní faktorová analýza. INVEX '88 - 10. mezinárodní výstava vynálezů, technických novinek, know-how a software, Brno 26. 10. - 1. 11. 1988.

Aranžmá stánku s výpočetní technikou, demonstrace, texty, atd.

63. KOTÁSKOVÁ, J. : Dlouhodobé vlivy různých socializačních podmínek na psychickou ontogenesi dětí a dospívajících. Bulletin PsŮ ČSAV, Výzkumné zprávy, 1988, č. 11 - 2, s. 2 - 14.

Stať shrnuje poslední výsledky analýz, longitudinálních i transversálních dat z hlediska

- a. antecedentů osobnostních charakteristik,
 - b. verifikace metody morální orientace mladistvých,
 - c. generačních rozdílů v postojích k rodičům.
-

64. KREJČÍ, P. a kol. : Postoje mládeže k otázkám míru a války a některé jejich psychologické determinanty. Závěr. zpráva. Praha, Psychol. ústav ČSAV, 1988, s. 57 - Strojopis.

Empirický výzkum u souboru 74 studentů SŠ o vztahu různých ukazatelů postojů a názorů k otázkám míru a války a vybraných znaků osobnosti a sociálních vlivů. Dílčí součást výzkumu "Třídní přístup k otázkám míru a války a jeho posilování u mládeže. "

65. KREJČÍ, P. : Psychologické aspekty pracovního kolektivu jako subjektu společné činnosti. Cílový úkol. Praha, Psychol. ústav ČSAV, 1988, s. 25 - Strojopis.

Pojetí kolektivu jako společenského subjektu v různých společenských vědách. Kolektiv ve filozofii, v sociologii, ve vědě o státu a právu a v pedagogice. Kolektiv jako subjekt společných činností v sociální psychologii. Některé aktuální otázky ve zkoumání kolektivu jako subjektu společných činností.

66. KRCHOVÁ, I. : Interpretační chyby. Příspěvek do sou-
těže mladých vědeckých a odborných pracovníků. Praha, Psychol. ústav ČSAV, 1988, s. 22 - Strojopis.

Příspěvek se zabývá pojetím interpretační chyby v kontextu současné psychologie a poukazuje na některé možnosti třídění interpretačních chyb. Podrobněji se zabývá některými tendencemi myšlení, které mohou vést k interpretačním chybám. Příspěvek rovněž poukazuje na pojetí interpretační chyby v některých společenskovědních oborech.

67. KRCHOVÁ, I. : Současné pojetí interpretačních procesů v psychologické teorii - jeho historická a teoretická východiska. Písemný podklad ke zkoušce z kandidátského minima. Praha, Psychol. ústav, 1988, s. 42 - Strojopis.

Referát vychází z obecně psychologického pojetí interpretačních procesů J. Khola. V úvodní části je vymezen pojem interpretace a nastíněna specifika pojetí interpretačních procesů v některých společenskovědních oborech. V první kapitole je podán přehled a kritika nemarxistických koncepcí interpretace - různých směrů hermeneutiky. Druhá kapitola poukazuje na některé pojetí znaků a třetí kapitola

začleňuje interpretační procesy do kontextu marxisticko - leninské teorie odrazu. Ve čtvrté kapitole je pojem interpretace uveden do vztahu s nejbližšími pojmy obecné psychologie a je provedena analýza rozpracovanosti problematiky interpretace v české a slovenské psychologii.

68. NOVÁČKOVÁ, J.: Analýza mylných predikcí školní úspěšnosti. Bulletin PsŮ ČSAV, Výzkumné zprávy, 1988, č. 1-2.

Při předškolních prohlídkách byly u souboru 293 dětí stanoveny diagnózy stupně školní zralosti i dílčích psychických handicapů. Článek analyzuje mylné predikce vzhledem ke školnímu prospěchu / sledováno do konce 8. třídy/, a to v obou směrech /predikce úspěchu a selhání v realitě i predikce neúspěchu a úspěch v realitě/. V závěru se pokoušíme o analýzu zdrojů chyb při diagnostice a o analýzu vnějších faktorů ovlivňujících průběh školní úspěšnosti.

69. SEDLÁKOVÁ, M.: Pojetí významu v současné psychologii. Cílový úkol. Praha, Psychol. ústav ČSAV, 1988, Strojopis.

Vymezení významu jakožto teoretického konstruktu -
- jednotky obsahové analýzy symbolických psychických procesů. Základní teoretické přístupy. Klasifikace významů: sémantický a axiologický význam.

VI. VĚDECKOPOPULÁRNÍ PRÁCE A ODBORNÉ ČLÁNKY

A. ČLÁNKY

70. KODÝM, M. + WÄGNEROVÄ, R.: Popředný ěs. psycholog ěhovorí aĵ o tom, aký je ělovek sŭěasnosti. Nové slovo, 30, 1988, ě. 45, s. 8.

Ředitel Psychologického ůstavu prof. M. Kodým odpovídÄ na otÄzky redaktorky Nového slova. Rozhovor se tÝkal pŕedevšim tÄmatu stavu a ůkolŭ psychologie, psychologických vÝzkumŭ a spoleěenského vědomí.

71. KREJĀÍ, P.: NejvÝkonnější do řidicích funkcí. Rudé právo, 3. 8. 1988, s. 3.

VysokÄ vÝkonovÄ motivace řidicích i vÝkonných pracovníkŭ jako pŕedpoklad efektivního fungování organizací. Potŕeba zohledňování vÝkonové motivace pŕi vÝběru řidicích kÄdrŭ v období pŕestavby a intenzifikace.

VII. RECENZE, OPONENTSKÉ A ZNALECKÉ POSUDKY, ZPRÄVY

A. RECENZE

72. CHARVÄTOVÄ, M./Rec./ + Vidal, F.: L'Instant crÄatif. Paris, Flammarion, 1984, s. 377. In: Ās. Psychol., 32, 1988, ě. 5, s. 461 - 462.
-

73. KEBZA, V./Rec./: Viewegh, J.: Fantazie./Teoretická studie/. Praha, Academia 1986, s. 97. In: Čs. Psychol., 32, 1988, č. 5, s. 475 - 476.

74. KODÝM, M./Rec./: Mikšík, O.: Psychická integrita osobnosti. Praha, Univ. Karlova, 1987, s. 289. In: Čs. Psychol., 32, 1988, č. 1, s. 77 - 78.

75. KUČERA, M./Rec./: Gergen, K. J. - Davis, K. E./Eds./: The social construction of the person. New York, Springer, 1985. In: Čs. Psychol., 32, č. 1, s. 79-82.

76. LANGOVÁ, M./Rec./: Taxová, J.: Pedagogicko-psychologické zvláštnosti dospívání. Praha, SPN, 1987, s. 273. In: Čs. Psychol., 32, 1988, č. 5, s. 458.

77. LINHART, J./Rec./: Kodým, M.: Psychologická problematika talentované mládeže. Recenze pro Ped. fakultu UK.

78. MARTINKOVÁ, M./Rec./: Šorochová, E. V./ed./: Aktualny je problemy socialnoj psichologii. Tezisy naučnych soobščeniij vsesojuznovo simpoziuma po socialnoj psichologii. In: Čs. Psychol., 32, 1988, č. 5, s. 471

79. VELEHRADSKÝ, A. /Rec./: Bedrnová, E.: Jmenuji Vás vedoucím pracovníkem. Praha, Horizont, 1987, s. 288. In: Čs. Psychol., 32, 1988, č. 5, s. 460 - 461.
-

B. OPONENTSKÉ A ZNALECKÉ POSUDKY

80. BOKROVÁ, V. - posudek: Zpráva o stabilitě rodiny a manželském a předmanželském poradenství pro ministerstvo práce a sociálních věcí.

Expertíza klade důraz na důsledky rozvodovosti pro vývoj osobnosti dětí a mladistvých a potřebu důsledněji uvážit vliv legislativních opatření na míru rozvodovosti v našem státě. Je poukázáno na působení změn v tradičních sociálních vazbách širšího společenského kontextu a zdůrazněna úloha subjektivních faktorů, jejich usměrňování je třeba věnovat mnohem větší a soustavnější pozornost než tomu bylo dosud.

81. KODÝM, M. - posudek: Boroš, J. a kol.: Základy obecné psychologie. Vysokoškolské učebnice. Bratislava, 1988.

Autor hodnotí koncepci první československé učebnice psychologie pro vysoké školy a vyjadřuje se podrobně i k pojetí a obsahu jednotlivých kapitol.

82. SEDLÁKOVÁ, M. - posudek: Brihacín, M.: Volné vlastnosti osobnosti, jejich klasifikace a definice. Čs. Psychol., 32, 1988, č. 6, s. 495 - 513.
-

83. SEDLÁKOVÁ, M. - posudek: Kodým, M.: Kategoriaální systém psychologie a postavení schopností. Čs. Psychol., 32, 1988, č. 6, s. 487 - 494.
-

84. SEDLÁKOVÁ, M. - posudek: Urban, E.: Zdraví, škodlivé návyky a mládež. Čs. Psychol., 32, 1988, č. 2, s. 177 - 192.
-

C. REFERÁTY

85. BLAHOŠ, P.: Definition of "random variable" from the view-point of measurement theory. Ref.: International Symposium on Mathematical Psychology, 19th European Mathematical Psychology group Meeting, Berlin Humboldt University, September 14. - 18. 1988.

Problematika kvantifikace dat a měření ve společenských vědách z hlediska základního pojmu teorie pravděpodobnosti.

86. BLAHOŠ, P. - MAN, F. - HOŠEK, V.: The czech form of Test Anxiety Inventory : worry and emotionality as separate components. Ref.: Ninth International Conference of the Society for Test Anxiety Research STAR, Padova - Italy, July 7. - 9. 1988.

Aplikace analýzy kovariančních struktur na výběru čl. populace k ověření struktury testové anxiety.

87. BLAHUŠ, P.: Metodologicky adekvátní aplikace statistických metod a možnosti expertních systémů. Ref.: Rozšířené zasedání Rady stálého semináře k filozofickým a metodologickým otázkám rozvoje přírodních a technických věd prezidia ČSAV na téma "Filozofické, metodologické a společenské souvislosti umělé inteligence", Dům vědeckých pracovníků ČSAV Lanna, Praha 25. - 26.10.1988.

Možnosti formulace podmínek použitelnosti statistických metod ve společenském vědním výzkumu ve formě expertního systému pro výběr vhodných metod pro jednotlivé problémy.

88. BLAHUŠ, P.: Problematika kauzality při interpretaci dat. Ref.: Přednáška pro Oborovou komisi antropologie kolegia lékařských věd ČSAV a Čs: společnost antropologickou při ČSAV. Praha, přírodovědecká fakulta UK, 19.5.1988.

Otázky správného výkladu statistických vztahů zjištěných pomocí korelací v antropologických výzkumech.

89. BLAHUŠ, P.: Úvod do statistických modelů s latentními proměnnými. Ref.: Ústav pro výzkum veřejného mínění a Státní úřad statistický, Praha, SÚS, 28.3. 1988.

Základní úvodní informace o problematice popsané v monografii Faktorová analýza a její zobecnění /SNTL Praha 1985/.

90. BLAŽEK, V.: Etologie a lidská reprodukce. Postgraduální kurs speciální demografie. Ref.: Navarov, září 1988.

Shrnutí biologických determinant sexuálního a rodičovského chování zvířat i člověka; u člověka se zaměřením na vztah biologických, kulturně-historických a společenských aspektů.

-
91. HAJNIŠ, K. - BLAŽEK, V. - BRUŽEK, J.: The Dependence of Skin Fold Thickness on Body Height in Children. Ref.: Světový antropologický kongres /ICEA/, Záhřeb, 24. - 31. 7. 1988.

Popis závislosti tloušťky podkožních řas na tělesné výšce a některých dalších rozměrech u čs. dětí .

-
92. BLAHUŠ, P. - KHOL, J. - BLAŽEK, V.: Problematika kauzality při interpretaci antropometrických dat. Ref.: Přírodovědecká fakulta, Praha, 19. 5. 1988.

V referátu byly diskutovány principy zjišťování kauzálních vztahů při analýze dat s aplikacemi v antropologii. Pozornost byla věnována především vyvozování závěrů z korelačních a faktorových analýz.

-
93. BOKOROVÁ, V.: K psychologickému pojmu činnosti. Ref.: Jednání terminologické sekce XIV. Psychologických dnů, Olomouc, 4. 7. - 6. 7. 1988.

Pojednává o klíčovém pojmu marxistické psychologie z hlediska jeho vztahu k pojmu chování a jednání. Všimá si také obsahových aspektů a poukazuje na nutnost dalšího zpřesňování pojmu na základě hlubšího poznávání regulačních psychických procesů a mechanismů lidské činnosti, které umožňují zvnitřnění vnějšího a autonomizování vnitřních psychických činností jako specifického zdroje vývojové dynamiky.

94. BOKOROVÁ, V.: Psychologické aspekty úspěšného začlenění mladých pracovníků. Ref.: XIV. Psychologické dny, Olomouc, 4.7.-6.7.1988.

Pojednává o významnosti pracovního začlenění mladého člověka jakožto důležité součásti jeho socializace. Na základě výzkumných výsledků naznačuje aktuální problémy učňovské mládeže a zdůrazňuje potřebnost sociálně psychologických rozborů a přístupů k řešení této společensky i ekonomicky závažné problematiky.

95. BOKOROVÁ, V.: Společná činnost a psychická autoregulace osobnosti. Ref.: Československo-sovětské symposium "Utváření socialistické osobnosti, vědomí a chování mládeže", Praha září 1988.

Zabývá se otázkami obsahu pojmu "společná činnost", který není jednotně vymezen. V této souvislosti jako podstatné znaky společné činnosti se uvádějí: společný, účastníky sdílený cíl a interaktivní charakter, který nemusí být vázán na přímý osobní kontakt. Interakce může býti různého typu - kooperativní či soutěživá a mít různou strukturu. Také z těchto znaků je třeba vyvozovat řídicí postupy, aby bylo dosaženo optimalizace a účinné prevence nežádoucích deformačních účinků společné činnosti na osobnost. Z rozboru závažného formativního vlivu společné činnosti je zapotřebí využít systémového přístupu, zahrnujícího makrosociální a mikro-

skupiny i mikrosystém osobnosti.

96. BOKOROVÁ, V.: Vybrané možnosti uplatnění sociálně - psychologických poznatků v profesní přípravě mládeže. Ref.: Konference k DŮ SPZV IX-110-5, Seč 1988.

Obsahuje informaci o některých novějších poznatcích sociální psychologie, týkajících se procesů psychického řízení v jejich závislosti na sociální determinaci a poukazuje na relevanci těchto poznatků pro řešení aktuálních problémů společenské praxe.

97. HLAVSA, J. - KODÝM.: Systém tvůrčích dovedností a schopností. Ref.: Celostátní konference ČSVTS "Urychlení procesu osvojování rozumových a psycho-motorických dovedností." Brno, 7. - 9. 6. 1988.

Autoři objasňují pojetí základních pojmů: vědomosti, dovednosti, schopnosti, tvořivosti aj. Podávají jejich přehled a navrhují jejich klasifikaci /třídění/ ; to má veliký význam jak pro další tematické bádání této problematiky, tak pro praktickou činnost, výchovou počínaje.

98. KODÝM, M.: Postavení člověka v soudobé společnosti a úkoly psychologie osobnosti. Ref.: Československosovětské sympozium "Utváření socialistické osobnosti vědomí a chování mládeže." Praha, Psychol. ústav ČSAV, 27. - 29. 9. 1988.

Období vědeckotechnické revoluce klade na člověka mimořádné nároky; postavení člověka je ambivalentní. V procesu adaptace člověka na život v soudobé společnosti má velký význam psychologie. Ve statí je analyzována zejména problematika schopností a talentu, která má mimořádný význam pro rozvoj osobnosti, pro zvládnutí vědy a techniky.

99. KODÝM, M.: Psychologie v procesu přestavby. Ref.: Seminář katedry psychologie FF UK Praha ke 40. výročí Vítězného února. Praha, 28.3. 1988.

Autor zdůrazňuje, že přestavba naší společnosti je nemyslitelná bez psychologie, tj. bez dokonalé znalosti o člověku a kolektivu. Má-li se psychologie v procesu přestavby uplatnit, musí také u ní k přestavbě dojít. Jednou z cest je legislativní zajištění odborných psychologických služeb.

100. KOTÁSKOVÁ, J.: Longitudinal and cross-sectional evidence of environmental contexts of socialization. Ref.: Third European Conference on Developmental Psychology ISSBD. Budapest, 15. - 19.6. 1988.

Shrnuty výsledky longitudinálního výzkumu socializačního procesu v ČSSR, zčásti dokumentované v oblasti antocedence morální zralosti, externality a sociální adjustovanosti ve školním věku a adolescenci.

101. KOTÁSKOVÁ, J.: Metodologie a aplikace metod postihujících morální vývoj. Ref.: Letní škola mladých psychologů. Blahovo, září 1988.

Přehled teorií morálního vývoje, používaných metod u nás a ve světě, formulace mementa požadavků moderní metodologie na obsah a organizaci výzkumů u nás.

102. KOTÁSKOVÁ, J.: Sozialisationsetappen und Moralentwicklung. Ref.: Zur psychischen Entwicklung der Persönlichkeit im Kindes- und Jugendalters. Neubrandenburg, 10. - 13.5. 1988.

Teorie morálního vývoje v kontextu s postupem a podmínkami socializace je ověřována na výzkumech čs. dětí, s uvedením dat.

103. KOTÁSKOVÁ, J.: Výsledky longitudinální studie osobnosti ve světle moderní metodologie. Ref.: Čs.-sovětské symposium, "Utváření soc. osobnosti, vědomí a chování mládeže." Praha, září 1988.

Referát shrnuje dosažené výsledky a konfrontuje s požadavky systémového přístupu, koncepce aktivity subjektu v sociálním kontextu, a dialektické interpretace vzájemných vazeb proměnných ve vývoji.

1104. KREJČÍ, P.: K možnosti využití psychologů jako konzultantů při zavádění inovací v oblasti řízení. Ref.: VII. mezinárodní vědecké symposium "Řízení vědecko-technického pokroku v socialistických zemích". Praha, říjen 1988.

Zkušenosti z USA se službami interních konzultantů pro zavádění řídicích inovací. Možnosti využití psychologie v této souvislosti. Různé formy řídicích inovací z pohledu psychologie.

1105. KREJČÍ, P.: Společná činnost a formování nového sociálního typu osobnosti. Ref.: Čs.-sovětské symposium "Utváření soc. osobnosti, vědomí a chování mládeže." Praha, září 1988.

Různá pojetí nového, socialistického typu osobnosti v psychologii. Význam společné činnosti pro formování charakteristik nového typu osobnosti. Požadavky na společnou činnost a její řízení ve vztahu k formování soc. osobnosti.

1106. KREJČÍ, P.: Vliv faktorů pracovního a sociálního prostředí na postoje mladých pracovníků k účasti na řízení. Ref.: Psychologické dny, Olomouc, 4.7. - 6.7. 1988.

Výsledky empirického šetření o vztahu pracovních a sociálních podmínek, ke třem ukazatelům postojů k účasti na řízení. Prokázán význam faktorů organizace práce a kvalit řídicí práce.

107. LINHART, J.: Kognitivní vědy, informatika a rozvoj tvořivosti. Ref.: XIV. psychologické dny. Olomouc. 4. - 6. 7. 1988.

Je podán rozbor vztahů mezi kognitivními vědami, kognitivní psychologií a informatizací společnosti.

108. LINHART, J.: Nové přístupy k modelování tvořivého myšlení. Ref.: Věd. kolokvium "Rozvoj tvořivosti, informatizace a kybernetika", ve věd. ústavu Ad W DDR /Institut für Theorie, Geschichte und Organization der Wissenschaft/ přednesený 13. 12. 1988.

Na podkladě původních výzkumů vývoje myšlení a vědomé činnosti člověka, autor navrhuje nové adekvátní metody jejich modelování. Zároveň objasňuje teoretickou a praktickou důležitost těchto nových přístupů.

109. LINHART, J. - MEDZIHOŘSKÝ, Š.: Využití heuristických programů v metodách ASU v psychologické diagnostice. Ref.: Seminář "Psychológia efektívneho vedenia ľudí pri práci". Košice, 3. - 6. 5. 1988.

Je objasněn význam modelu ASU a heuristických programů v diagnostice kognitivního vývoje člověka.

110. LINHART, J. - SALINGER, B.: Aktuální filozofické a psychologické problémy kognitivních modelů a umělého intelektu. Ref.: Zasedání Rady stálého semináře při ČSAV. Lanna, 25. - 26. 10. 1988.

Autoři na podkladě filozofické a psychologické analýze činnosti člověka navrhuji historickode-terministický model /HLM/ řízení sociálních systémů. Navržený model komparují se současnými koncepcemi přirozeného intelektu.

111. LINHART, J. - SALINGER, B.: Modelování pláno- vitého řízení společenských systémů a rozvoj tvořivé činnosti lidí. Ref.: Mezinárodní symposium MMM B AN. Varna, 11. - 5. 6. 1988.

Autoři analyzují současné problémy kognitivních modelů, objasňují jejich důležitost efektivního využití ve společenské praxi; zároveň navrhuji na podkladě vlastních výzkumů nový model poznávacích procesů a činnosti člověka.

112. MARTINKOVÁ, M. - MYŠKOVÁ, J.: Problémové chování a jeho vztah ke společné činnosti rodičů a dětí. Ref.: Čs.-sov. symposium "Utváření socialistické osobnosti, vědomí a chování mládeže." Praha, 27. - 29. 9. 1988.

Práce přináší údaje o některých aspektech společně vykonávaných činností /zvláště matek a zvláště otců/ s dětmi v rodinách dobře adaptovaných a maladaptovaných deseti- až dvanáctiletých chlapců. Ve středu zájmu zde jsou následující tři oblasti společných činností: kulturní, sportovní a aktivity vztahující se k upevnování rodinných vztahů.

113. MARTINKOVÁ, M. - MYŠKOVÁ, J.: Způsob výchovy v rodině a představy dítěte o rodinných rolích.
Ref.: XIV. psychologické dny. Olomouc, 4. - 6. 7. 1988.

Práce se zabývá vlivem orientační rodiny na formování sociálních rolí u deseti-až dvanáctiletých chlapců základních škol v Praze, zejména pokud se jedná o vytváření představ těchto chlapců o tom, do jaké míry by se měli partneři v rodině dělit o povinnosti související s realizací jejich rodičovských rolí.

114. MOULISOVÁ, M.: Druhy společné činnosti pracovních skupin z hlediska vztahu k některým vyznávaným pracovním hodnotám jejich členů. Ref.: XIV. psychologické dny. Olomouc, 4. 7. - 6. 7. 1988.

Druh činnosti pracovních skupin významně ovlivňuje v nich probíhající sociální procesy a tedy i vyznávání některých pracovních hodnot členů skupin. I když se pořadí a váha devíti sledovaných pracovních hodnot u velkých souborů pracovníků opakovaně v zásadě nelišily, byly shledány některé prokazatelné rozdíly v pořadí a akcentaci hodnot u členů pracovních skupin s různými formami pracovních úloh.

115. MOULISOVÁ, M.: Pracovní skupiny a rozvoj osobnosti jejich členů. Ref.: Čs.-sovětské symposium "Utváření soc. osobnosti, vědomí a chování mládeže." Praha, září 1988.

Zdůrazněna významnost sociálního kontextu pracovních skupin pro rozvoj osobnosti mladého pracovníka. Kvalita pracovních skupin, které nedosáhly úrovně skutečných kolektivů, je do značné míry vytvářena charakteristikami těchto skupin a zejména druhem jejich společné činnosti.

116. NOVÁČKOVÁ, J.: Školní úspěšnost, její prediktabilita a vliv na vývoj osobnosti. Ref.: Seminář vývojové sekce ČSPS; Praha, 21.4. 1988.

V referátě byly prezentovány některé výsledky longitudinálního výzkumu prediktability školní úspěšnosti. Podstatná část byla věnována metodologickým problémům stanovení kritérií školní úspěšnosti a školní neúspěšnosti s důrazem na tzv. relativní neprospěch /tj. nevyužívání intelektového potenciálu žáka ve vyučovací procesu/.

117. SEDLÁKOVÁ, M.: Příspěvek k modelování přirozené inteligence prostřednictvím inteligence umělé. Ref.: Seminář Rady stálého semináře při ČSAV. Praha, Lanna, 25. - 26.10. 1988.
-

118. SEDLÁKOVÁ, M.: Semiotický přístup ke studiu psychických jevů. Ref.: XIV. psychologické dny. Olomouc, 4. - 6.7. 1988.
-

119. SEDLÁKOVÁ, M.: Semiotický přístup v současné kognitivní psychologii. Ref.: XIV. psychologické dny. Olomouc, 4. - 6.7. 1988.

Význam semiotické analýzy při studiu obsahů vědomí; semiotický přístup jako zvláštní případ informačního přístupu ke studiu psychických jevů.

120. SEDLÁKOVÁ, M.: Současná kognitivní psychologie. Ref.: Ústavní seminář, Praha, Psychol. ústav, prosinec 1988.

Analýza vzniku kognitivní psychologie. Teoretická a metodologická východiska jednotlivých tematických zaměření v současné kognitivní psychologii. Význam z pozice marxisticko-leninské psychologie.

121. SEDLÁKOVÁ, M.: Studium prostředí v psychologii. Ref.: Zasedání sekce psychologie práce Čs. psychol. společnosti při ČSAV. Praha, listopad 1988.
-

122. SEDLÁKOVÁ, M.: Syntagmatické otázky psychologického jazyka. Ref.: XIV. psychologické dny. Olomouc, 4. - 6.7. 1988.
-

123. VELEHRADSKÝ, A.: Metodologická východiska sociální psychologie práce při začleňování mládeže do pracovních skupin. Ref.: Konference k HÚ IX - 10 - 5. Seč, 6. - 9.6. 1988.

Psychologická problematika řízení sociálních procesů je předmětem DÚ SPZV IX-10-5/03. Začleňování mladých pracovníků do pracovních skupin je jedním ze základních sociálních procesů. Jeho charakteristika a přístupy k řešení jeho problematiky. Odborné společensko vědní předpoklady pro řízení tohoto sociálního procesu. Kvalifikace, pracovní způsobilost, jejich vymezení a možnosti poznávání. Psychická způsobilost pro výkon práce a psychická způsobilost vyjadřující míru duševního zdraví. Sociální analýza v sociální psychologii práce při řešení problematiky řízení sociálních procesů.

124. VELEHRADSKÝ, A.: Některé problémy přestavby psychologie a psychologie ve společenské přestavbě. Ref.: Seminář katedry psychologie, FFUK. Praha, 28.3. 1988.

Chybí konkrétní společenská objednávka na psychologii. Nejsou jednoznačně formulovány její úkoly ve společenské praxi. Společenské hodnocení působení psychologů v praxi. Je nutné konstituovat obor psychologie a jeho odborné činnosti, nikoliv psychologické služby. Nevyužití psychologie poškozuje člověka a společnost. Legislativní problémy. Je nutné skupinu psychologů pověřit řízením oboru a vybavit ji potřebnou odpovědností, právy a povinnostmi.

125. VELEHRADSKÝ, A.: Poznávání osobnosti jako předpoklad řízení jejího dalšího rozvoje. Ref.: Čs.-sovětské symposium "Utváření soc. osobnosti, vědomí a chování mládeže." Praha, září 1988.

Poznávání osobnosti jako jeden z předpokladů účinné práce s lidmi. Kritéria poznávání osobnosti. Posuzování psychické způsobilosti pro výkon práce a psychocké způsobilosti vyjadřující míru duševního zdraví. Psychosomatický a kauzistický přístup k poznávání psychické způsobilosti a osobnosti. Vztah psychické způsobilosti, pracovní způsobilosti a kvalifikace. Základní formy psychologické expertízy při poznávání psychické způsobilosti: psychologický výběr, poradenské posuzování psychické způsobilosti a psychologické vyšetření v rámci sociální analýzy kvalifikace. Hodnocení pracovníků a sociální analýza kvalifikace.

126. VELEHRADSKÝ, A.: Psychologické problémy kvalifikace subjektu řízení. Ref.: Seminář PsÚ ČSAV-Psychologie v přestavbě I. Praha, leden 1989.

Překonávání autoritativního modelu jedince jako subjektu řízení. Účast pracujících na řízení. Problémy jejich kvalifikační přípravy pro tuto činnost. Poznávání a hodnocení kvalifikace subjektu řízení je základním východiskem přípravy a aktivizace pracovníků.

127. VELEHRADSKÝ, A.: Psychická regulace společné činnosti v dopravních systémech. Ref.: Biopsychosociální aspekty VTR, mezinárodní konference železničního zdravotnictví. Karlovy Vary, 28. - 30.3. 1988.

Funkci dopravních systémů podmiňuje společná činnost probíhající v pracovních skupinách. Má své specifické uspořádání odpovídající zvláštnostem pracovišť dopravních organizací. Společná činnost je psychicky regulována a úroveň průběhu této regulace podmiňuje všechny její mechanismy a zákonitosti. Kognitivní, hodnotová a motivační forma psychické regulace činnosti specifickým způsobem ovlivňují spolehlivost dopravních systémů. Jejich optimalizace musí být proto řešena nejen v rovině technické, ale i v rovině sociální a psychické. V současné době s tím souvisí problémy sociálního rozvoje, řízení sociálních procesů, zejména rozvoje osobnosti a vědomí a otázky subjekto-objektových změn v řízení.

128. VELEHRADSKÝ, A.: Psychologická teorie a praxe řízení sociálních procesů. Ref.: XIV. psychologické dny. Olomouc, 4. - 6.7. 1988.

Společenské změny v důsledku přestavby probíhající jako sociální procesy přinášející pro sociální psychologii nové úkoly. Metodologickým východiskem jejich úspěšného zvládnutí je psychologická analýza sociálních procesů. Jejich psychologické vymezení. Psychologická analýza společné činnosti jako východisko řešení psychologické problematiky sociálních procesů. Závažnost vypracování psychologické teorie řízení sociálních procesů.

129. VELEHRADSKÝ, A.: Rízení sociálních procesů rozvoje osobnosti a společné činnosti. Ref.: Čs.-sovětské symposium "Utváření soc. osobnosti, vědomí a chování mládeže." Praha, září 1988.

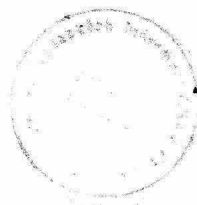
Psychologická hlediska řízení sociálních procesů. Sociální procesy objektivizace a subjektivizace osobnosti. Činnost jako integrující faktor biologické a sociální stránky vzniku, utváření a dalšího rozvoje osobnosti socialistického člověka. Základní formy psychické regulace činnosti. Význam a úloha společné činnosti. Subjektové změny vztahů v řízení představují novou kvalitu řízení sociálních procesů. Základní předpoklady pro řízení sociálních procesů jsou vytvářeny rozborovou činností. Sociální analýza v psychologii. Řešení psychologické problematiky řízení sociálních procesů v DÚ SPZV IX-10-5/03.

130. VELEHRADSKÝ, A.: Teorie a praxe psychologie v ekonomické a sociální přestavbě. Ref.: XIV. psychologické dny. Olomouc, 4. - 6. 7. 1988;

Vývoj využití psychologických poznatků v hospodářské praxi, současný poznatkový systém psychologie práce, její společenské funkce. Základní úkoly psychologie práce v sociálněekonomické přestavbě socialistické společnosti. Psychologie práce a XVIII. sjezd KSČ. Úkoly psychologie práce z hlediska jednání 7. a 9. zasedání ÚV KSČ.

JMENNÝ REJSTŘÍK

BLAHUŠ, P.: 1, 2, 10, 11, 20, 26, 27
BLAŽEK, V.: 2, 11, 12, 28
BOKOROVÁ, V.: 12, 18, 25, 28, 29, 30
HLAVSA, J.: 2
CHARVÁTOVÁ, M.: 23
KEBZA, V.: 2, 24
KODÝM, M.: 1, 3, 4, 12, 13, 14, 23, 24, 25
KOTÁSKOVÁ, J.: 4, 20, 31, 32
KREJČÍ, P.: 5, 20, 21, 23, 33
KRCHOVÁ, I.: 14, 21
KUČERA, M.: 5, 14, 15, 24
LANGOVÁ, M.: 5, 24
LINHART, J.: 7, 8, 15, 16, 24, 34, 35
MARTINKOVÁ, M.: 16, 18, 24, 35, 36
MOULISOVÁ, M.: 8, 16, 19, 36
MYŠKOVÁ, J.: 8
NOVÁČKOVÁ, J.: 9, 22, 37
SEDLÁKOVÁ, M.: 1, 9, 22, 25, 26, 37, 38
VELEHRADSKÝ, A.: 10, 17, 19, 25, 39, 41, 42,

AF 32
Bibl. zpráva 1988.1 (1988)

**Bulletin Psychologického ústavu ČSAV je publikací
vydávanou pro interní potřebu československých
a vybraných zahraničních psychologických pracovišť.
Jeho úkolem je pohotově informovat o výsledcích
vědecké a výzkumné činnosti ústavu.**